

„Čekali jsme, že ten režim brzy skončí“

Odbojáři z Mokré-Horákova¹ a jejich činnost v temném období stalinismu

DANIEL BĚLOUŠEK

Období od komunistického puče v únoru 1948 až do Stalinovy smrti v březnu 1953 představuje v moderní historii Československa éru vrcholného státního teroru. Komunistická strana (KSČ) držela moc pevně v rukou a za podpory bezpečnostního aparátu systematicky a bezohledně likvidovala skutečné i domnělé nepřátele režimu ve všech sociálních vrstvách obyvatelstva. Tvrdým represím byli vystaveni nejen soukromě hospodařící zemědělci, živnostníci, podnikatelé, ale také představitelé církví. Navzdory atmosféře strachu a beznaděje se na Brněnsku našla parta mladých lidí, kteří odvážně projeví svůj občanský postoj formou výroby a rozšiřování protikomunistických letáčků. Příklad rovněž ilustruje běžný postup bezpečnostních složek, které využily kontaktů některých osob s místním farárem a postavily jej do čela odbojové skupiny.

tehdy necelých 30 let a působil ve farnosti v Tvarožné, jež zahrnovala obce Mokrá, Horákov a Velatice. Učil náboženství a věnoval se práci s mládeží, hrál s kluky fotbal a někdy je bral na výlety do přírody. Zásadní spojující okolností, která všem zúčastněným ovlivnila život, však byl kritický postoj vůči komunistickému režimu, vycházející zřejmě z rodinné situace jednotlivých aktérů. Rodičům Emila Musila po únoru 1948 komunisté zabrali obchod se smíšeným zbožím a všechny majetek zkonfiskovali. Otcí Karla Blažka bylo zestátněno pekařství a také koupaliště, které vybudoval a provozoval. Rodině Antonína Tomance zase hrozila konfiskace hospodářství v případě odmítnutí vstupu do Jednotného zemědělského družstva (JZD).²

Emila Musila, Karla Blažka a Antonína Tomance v první polovině padesátých let 20. století spojovalo mnohé – bylo jim mezi 16 a 18 lety, všichni byli kamarádi, uční nebo krátce po vyučení, bydleli v obcích Mokrá a Horákov, ležících asi 13 km severovýchodně od Brna v blízkosti Moravského krasu. Toužili po dobrodružství, inspirovali

se činností partyzánských skupin v době druhé světové války. Měli rádi zbraně, postupně si každý z nich také nějakou opatřil, např. pistoli nebo malorážku. Snažili se získat i dostatek nábojů, aby mohli v terénu trénovat střelbu ostrými při hře na partyzány. Udržovali kontakty s místním sportovně založeným farářem Vnislavem Fruvirtem, kterému bylo

AKTIVITY MUSILOVY SKUPINY

Kocem roku 1951 se Emil Musil se svými kamarády rozhodl přejít od slov k činům. Zakoupil malou tiskárnu a vyrobil kartičku o velikosti asi 10 × 7 cm, nadepsanou heslem „Smrt komunismu“. Přibližně stovku těchto lístků pak Musil s Tomancem

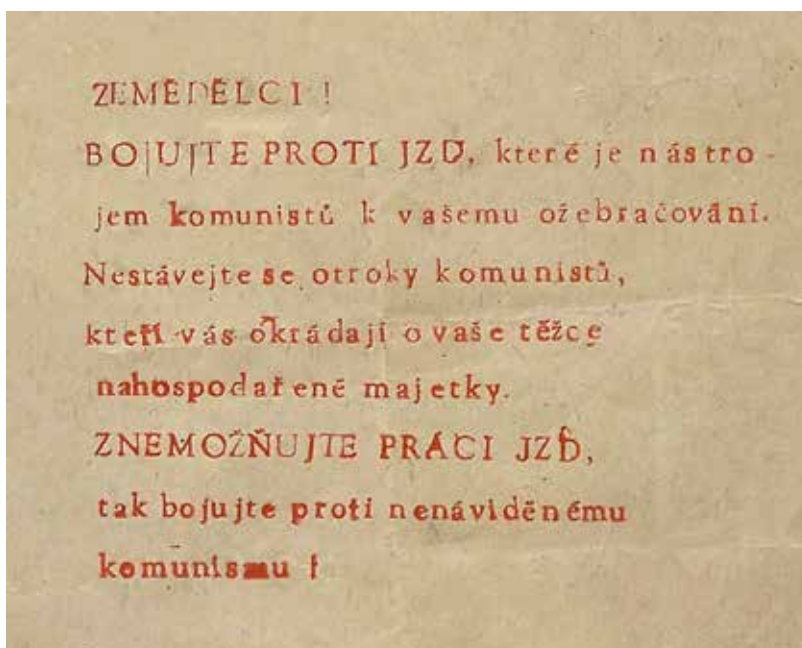
¹ Mokrá a Horákov byly v minulosti samostatnými obcemi. V roce 1976 byly sloučeny pod názvem Mokrá-Horákov.

² Archiv bezpečnostních složek (ABS), sb. Správa vyšetřování StB – vyšetřovací spisy Brno (V-BN), vyšetřovací spis a. č. V-919 BN, skupinový spis, zápis o výpovědi Emila Musila z 12. 2. 1953; tamtéž, zápis o výpovědi Karla Blažka z 13. 2. 1953; tamtéž, zápis o výpovědi Antonína Tomance z 13. 2. 1953.

a Blažkem rozšířili v obcích Mokrý, Horákov, Viničné Šumice, Tvarožná a dalších. Začátkem roku 1952 vytvořili sadu letáčků, jejichž text byl zaměřen proti aktivním členům komunistické strany a vyzýval je k okamžitému zastavení činnosti (byl na nich i obrázek šibenice). Další typ letáčku byl nadepsán heslem „Lide československý“ a nabádal občany k vyjádření nespokojenosti s režimem. Vyvěšen byl po desítkách kusů v okolních vesnicích. Na jaře 1952 byl také sestaven v pořadí již čtvrtý letáček, který vyhrožoval všem příslušníkům Sboru národní bezpečnosti (SNB), Státní bezpečnosti (StB), Lidových milicí (LM) a dalším příslušníkům režimu, aby zanechali své činnosti, jinak neujdou zasloužené odplatě. V září 1952 vznikl poslední (pátý) letáček, podle nějž měli lidé všemožně bojkotovat vstup do JZD a znemožňovat práci v družstvu.³

Začátkem roku 1952 vytvořili sadu letáčků, jejichž text byl zaměřen proti aktivním členům komunistické strany a vyzýval je k okamžitému zastavení činnosti (byl na nich i obrázek šibenice)

Většina těchto materiálů byly kartičky menšího formátu vyrobené na ručních tiskárnách. Výjimku představoval výše zmíněný letáček s názvem „Lide československý“, který měl formát A4 a obsahoval několik odstavců souvislého textu. Vzhledem k tomu, že ho StB zabavila u jednoho z členů skupiny při domovní prohlídce, je možno udělat si představu o jeho celkem výstižném charakteru: „První rok po válce jsme měli již u nás všeho dostatek. Amerika nás zásobila

Ukázky letáčků, které Emil Musil se svými kamarády vyráběl a rozšiřoval (repro: ABS)

potraviny i textilem a darovala nám mnoho strojů [...] obchody byly plny zboží, jehož cena byla nízká. Republika počala znovu vzkvétat. Pak přišel únor 1948. Komunisté převzali vládu

do svých rukou. Přerušili veškeré styky se Spojenými státy a přidružili se k Rusku. [...] Naše republika začala opět upadat. [...] Naše výrobky, vyrobené v našich továrnách, obilí a jiné

³ ABS, sb. V-BN, vyšetřovací spis a. č. V-919 BN, skupinový spis, trestní oznámení Krajské prokuratury v Brně z 26. 2. 1953 v případě „Vnislav Fruvirt a spol.“.

Zbraně, které Bezpečnost zabavila členům Musilovy odbojové skupiny (foto: ABS)

zemědělské plodiny, vypěstované na našich polích, odváží se za nízkou cenu do Ruska. Osmihodinová pracovní doba, vánoční přídavek, přídavky na děti, dovolená a jiné vymoženosti, které jsme si vybojovali, jsou nám znovu odmírány a nám zbývá jen práce a dřina. Ptáte se, kdo je tomu všemu vinen? Odpověď na tuto otázku dovede dnes každý. Příčinou bídy a nedostatku v ČSR jsou komunisté.⁴

Emil Musil postupně do činnosti skupiny zapojoval další osoby. Jednalo se např. o Aloise Vašků, který pracoval jako puškař v brněnské Zbrojovce a Musilovi v minulosti prodal několik zbraní. Podporovatele svých aktivit našel Musil i mezi zaměstnanci národního podniku (n. p.) Slatina, začleněného do Vítkovických železáren, kde působil po vyučení jako soustružník. Šlo např. o Boženu Pospíšilovou, jejímuž manželovi komunisté zkonfiskovali

čalounickou živnost. Do výroby a distribuce letáčků se zapojil také její bratr Antonín Glozar, který v listopadu 1951 protestoval jako konstruktér Zbrojovky Brno proti krácení tzv. vánočního příplatku a byl v důsledku toho propuštěn ze zaměstnání.⁵ Se zapojením do skupiny souhlasil i vyučený strojní zámečník Jan Osolobě. Pro skupinu vytiskl na vlastní tiskárně, zakoupené z peněz od Musila, několik druhů letáčků. Některé z nich i sám distribuoval v místě svého bydliště, v okolí Klobouk. Mezi dalšími podporovateli byl Musilův příbuzný, varhaník z Tvarožné Václav Pejřil, který předal několika svým známým letáčky zaměřené proti JZD. Dílčím způsobem na aktivitách odbojové skupiny participoval rovněž Musilův kolega z n. p. Slatina Václav Novotný a také Jan Beneš, s nímž se Musil seznámil v kostele v Tvarožné.⁶

Vůli dělat něco aktivně proti režimu hodlal Emil Musil společně se svými kamarády demonstrovat i větší akcí, než je výroba letáčků. Mladíci v tomto směru promýšleli různé plány. Uvažovali například o ničení agitačních skříněk KSČ, přepadení stanice SNB nebo zapálení mlátičky obilí v Tvarožné. Spadeno měli také na člena KSČ a velitele Lidových milicí v Mokré, hajného Josefa Potrusila. Padaly návrhy, že by zapálili jeho hájovnu a zmocnili se jeho zbraní. Akce měla proběhnout v době, kdy se Potrusil nebude zdržovat v místě bydliště. Dle Musilovy výpovědi, když se jednou společně s Tomancem a Blažkem k hájovně vypravili a zjistili, že Potrusil je doma, od tohoto plánu upustili. Diskutovali také o možnosti hajného zastřelit, čehož se měl na Musilův návrh ujmout Osolobě, použít měl pistolí, kterou vlastnil. Pokud jde o likvidaci prorežimně orientovaných osob, padlo též jméno člena Místního národního výboru (MNV) v Tvarožné Bohuslava Kosíka, který byl politicky velmi činný. Jeho fyzické odstranění údajně prosazoval především Pejřil.⁷ Není překvapením, že k žádnému násilnému činu nakonec nedošlo. Pravděpodobně nikdo z těchto mladých lidí neměl osobnostní předpoklady k tomu, aby někoho zastřelil.

ZATČENÍ

Z dochovaných archivních dokumentů nevyplývá, co přesně vedlo k odhalení činnosti Musilovy odbojové skupiny. Faktem však zůstává, že koncem září 1952 byl Musil předvolán na StB do Brna k výsledku ohledně podezření ze shromažďování zbraní. Nejprve se proto snažil situaci

⁴ Tamtéž, letáček zabavený u Václava Pejřila, nedatováno.

⁵ ABS, sb. V-BN, vyšetřovací spis a. č. V-919 BN, podsvazek, zápis o výpovědi Antonína Glozara z 4. 2. 1953. K tématu obecně viz PERNES, Jiří. *Brno 1951: Příspěvek k dějinám protikomunistického odporu na Moravě*. ÚSD AV ČR, Praha 1997.

⁶ ABS, sb. V-BN, vyšetřovací spis a. c. V-919 BN, podsvazek, zápis o výpovědi Emila Musila z 3. 10. 1952.

⁷ Tamtéž.

řešit útekem a spolu s Osolsoběm se několik dní skrýval na různých adresách. Nakonec se ale rozhodl, že se na Bezpečnost dobrovolně dostaví, což vedlo k jeho zatčení a vazebnímu vyšetřování.⁸

Z prvního Musilova výsledku se dochovalo jen torzo. Je však zřejmé, že se vyšetřovatele pokoušel zmást nepravdivými informacemi. Svědčí o tom úvodní poznámka na začátku druhého výsledku, datovaného 3. října 1952, kde vyšetřovaný uvedl: „Zapíral a lhal jsem proto, abych nevyzradil shora již jmenované osoby, které byly zapojeny v mojí ilegální skupině.“⁹ Postupně ovšem tlaku vyšetřovatelů podlehl, což vedlo již 9. října k zadržení Aloise Tomance, Karla Blažka, Aloise Vašků a Václava Pejřila. V další vlně, od poloviny října do prosince 1952, StB postupně pozatýkala další Musilovy spolupracovníky: Boženu Pospíšilovou, Antonína Glozara, Václava Novotného a Jana Beneše. Jako poslední putoval do vyšetřovací vazby 13. ledna 1953 farář Vnislav Fruvirt, který byl tou dobou ve výkonu základní vojenské služby.¹⁰

Z administrativního řízení se v archivních dokumentech nachází jediná výpověď Vnislava Fruvirta, a sice z února 1953. Připustil v ní, že byl o Musilově činnosti informován a text jednoho letáčku přepsal na cyklostylovou blánu určenou k dalšímu rozmnožování. Zároveň však zmínil, že když jej později Musil požádal o napsání dalšího protirežimního letáčku, odmítl, neboť se obával prozrazení. Fruvirt dále vyšetřovatelům sdělil, že Musila odkázal na varhaníka Pejřila, o němž se domníval, že bude spolupracovat. Doplnil, že Pejřilovi

v minulosti předal k uschování zakázaný pastýřský list z roku 1949 vydaný arcibiskupem Josefem Beranem s názvem „Hlas biskupů a ordinářů věřícím v hodině velké zkoušky“.¹¹ K tomu je nutno podotknout, že tento dokument byl skutečně u Pejřila nalezen v rámci domovní prohlídky a je součástí předmětného vyšetřovacího spisu.

Vcelku realistická Fruvirtova výpověď StB pravděpodobně nestačila, proto se v rámci výsledku objevuje i typicky vykonstruovaná formulace, kterou byl Fruvirt donucen podepsat: „Když jsem se dozvěděl o existenci protistátní skupiny mládeže, tuto jsem v její činnosti podporoval radou i skutkem, jak tomu bylo v případě Musila. Tak se stalo, že jako kněz, který měl důvěru všech vrstev občanstva, jsem se stal duševním vůdcem této ilegální skupiny a vychovával občany k nenávisti vůči lidově demokratickému zřízení.“¹²

ÚDAJNÝ VELITEL

Dle dostupných archiválií se Emil Musil vyšetřovatelům poprvé zmínil o Fruvirtovi až při svém výsledku koncem října 1952. Do protokolu uvedl, že farářovi řekl, co dělá, a ten s tím souhlasil a doporučil mu také, aby kontaktoval varhaníka Pejřila. Musil po Fruvirtovi chtěl, aby mu na psacím stroji přepsal na cyklostylovou blánu text letáčku, což prý Fruvirt sice přislíbil, ale nakonec to odmítl s tím, že by podle použitého psacího stroje mohla StB odhalit původce tiskovin. Musil k tomu dále upřesnil: „Přijel jsem za ním ještě jednou, a to s tím, aby mně na letáky napsal jména funkcionářů z okolních

vesnic, ale ani tehdy Fruvirt neměl odvalu na shora uvedených strojích leták napsat. [...] Jak farář Fruvirt, tak i Pejřil nikdy neskládali nějaký text protistátního letáku. Jednou mně však Pejřil předal tzv. Pastýřský list, ve kterém bylo štvavým způsobem psáno o vládě, KSČ a všemu pokrokovému. Já jsem chtěl tento list rozmnožit, ale protože jsem neměl ani psací stroj anebo jiné tiskařské pomůcky, tak z toho sešlo.“¹³

Výše uvedená část Musilovy výpovědi z října 1952 celkem koresponduje s Fruvirtovými vyjádřeními z února 1953. Určitý rozpor lze spatřovat pouze v tom, že Musil tvrdil, že text letáčku na blánu Fruvirt nikdy nepřepsal, zatímco Fruvirt připustil, že tak v jednom případě učinil. Stále však z těchto výsledkových protokolů není možno vysledovat, že by Fruvirt v činnosti odbojové skupiny Emila Musila hrál zásadnější roli. V posledním administrativním protokolu s Musilem z února 1953, který předcházel soudnímu monstroprocesu, po otázce vyšetřovatele, jaké postavení zaujímal farář Fruvirt v rámci skupiny, následuje až groteskně vyznívající odpověď, zřejmě stylizovaná StB: „Jak jsem již uvedl, byl řím[sko] kat[olický] farář Fruvirt původcem založení protistátní skupiny a duševním vedoucím její další činnosti. Fruvirt byl mnou plně informován o činnosti skupiny a sám mně napsal na rozmnožovací blánu text protistátních letáků, ve kterých bylo vyhrožováno funkcionářům lidosprávy, KSČ, členům SNB a StB. Přes tuto vedoucí úlohu v naší protistátní organizaci jsem před ostatními členy o Fruvirtovi na jeho přání nemluvil. Tak jsem vlastně v očích dalších členů

8 ABS, sb. V-BN, vyšetřovací spis a. č. V-919 BN, skupinový spis, zpráva o zatčení Emila Musila ze 7. 10. 1952.

9 Tamtéž, podsvazek, zápis o výpovědi Emila Musila z 3. 10. 1952.

10 ABS, sb. V-BN, vyšetřovací spis a. č. V-919 BN, skupinový spis, zpráva o zatčení Vnislava Fruvirta ze 7. 10. 1952.

11 Tamtéž, zápis o výpovědi Vnislava Fruvirta z 5. 2. 1953.

12 Tamtéž.

13 ABS, sb. V-BN, vyšetřovací spis a. č. V-919 BN, podsvazek, zápis o výpovědi Emila Musila z 20. 10. 1952.

Vnislav Fruvrt v roce 1948 v Tvarožné s P. Václavem Kosinou (foto: Paměť národa)

představení velitele protistátní skupiny, i když faktickým vedoucím byl řím. kat. farář.¹⁴

SKUPINOVÝ PROCES

Veřejné hlavní líčení ve skupinovém procesu „Vnislav Fruvrt a spol.“ proběhlo v Justičním paláci v Brně ve dnech 24. a 25. srpna 1953. Přítomni byli všichni obžalovaní, kromě Václava Pejřila. U něj se z důvodu nemoci

konal samostatný soud až v říjnu téhož roku.

Předsedou senátu byl soudce JUDr. Antonín Piak, jako soudci z lidu byli vybráni František Kafoněk a Jan Čížek, státní prokuraturu zastupoval JUDr. Josef Gottwald. Celý případ zaznamenával zapisovatel Josef Kroupa. Již úvodní pasáž z pravděpodobně předem připraveného a schváleného rozsudku nemůže nikoho nechat na pochybách, co bylo hlavním cílem

komunistické justiční mašinerie: „Souzený případ lze řadit jako součást k těm, v nichž bylo prokázáno zločinné působení Vatikánu a vysoké církevní hierarchie v zarytém boji za zničení lidově demokratického zřízení i prostřednictvím nižších duchovních. Tentokrát je to řím. kat. kněz Vnislav Fruvrt, odchovanec vatikánské politiky zastírané filosofickými úvahami o tak zvaném světovém křesťanském názoru stojícím proti komunismu, socialismu, a tudíž lidové demokracii, ve skutečnosti však politiky bojující zásadně proti všemu vpravdě lidskému a pokrokovému.“¹⁵

Krajský soud v Brně 25. srpna 1953 odsoudil všechny obžalované k nepodmíněným trestům odnětí svobody, k propadnutí celého jmění nebo jeho části a ke ztrátě čestných práv občanských na různě dlouhou dobu. Pro spáchání trestného činu velezrady obdrželi Vnislav Fruvrt 10 let, mladistvý Emil Musil 4 roky, Jan Osolsobě 3 roky a Božena Pospíšilová 3 roky odnětí svobody. Karel Blažek kromě velezrady dostal 3 roky také za nedovolené ozbrojování. Pro spáchání trestného činu sdružování proti republice byli odsouzeni: Antonín Glozar na 2 roky, Alois Tomanec na 1 a půl roku, Jan Beneš na 1 rok. Alois Vašků byl poslán do vězení kromě sdružování proti republice také pro nedovolené ozbrojování na 1 a půl roku a Václav Novotný podle stejné skutkové kvalifikace na 1 rok.¹⁶ Tentýž soud pak 6. října 1953 odsoudil pro velezradu Václava Pejřila k trestu odnětí svobody ve výši 6 let.¹⁷ Nikdo z odsouzených nepodal odvolání. Nejdelší čas za vězeňskými mřížemi strávil Vnislav Fruvrt, který byl propuštěn na prezidentskou amnestii až 11. května 1960.¹⁸

¹⁴ Tamtéž, skupinový spis, zápis o výpovědi Emila Musila z 12. 2. 1953.

¹⁵ Tamtéž, rozsudek Krajského soudu v Brně z 25. 8. 1953, sp. zn. T 36/53.

¹⁶ Tamtéž.

¹⁷ ABS, sb. V-BN, vyšetřovací spis a. č. V-919 BN, skupinový spis, rozsudek Krajského soudu v Brně z 6. 10. 1953, sp. zn. T 45/53.

¹⁸ Více viz ROKOSKÝ, Jaroslav: Amnestie 1960. *Paměť a dějiny*, 2011, roč. 5, č. 1, s. 36–54.

1 Emil Musil, nar. 30. 3. 1935	7 Václav Pejřil, nar. 15. 10. 1926
2 Alois Tomanec, nar. 26. 4. 1934	8 Jan Beneš, nar. 23. 4. 1924
3 Vnislav Fruvirt, nar. 11. 7. 1923	9 Karel Blažek, nar. 28. 1. 1934
4 Alois Vašků, nar. 28. 10. 1932	10 Antonín Glozar, nar. 15. 11. 1926
5 Václav Novotný, nar. 20. 1. 1922	11 Božena Pospíšilová, nar. 5. 2. 1921
6 Jan Osolsobě, nar. 8. 2. 1933	

Dobové fotografie jsou součástí vyšetřovacího spisu StB, který je uložen v Archivu bezpečnostních složek v Praze. Jsou na nich zachyceni hlavní aktéři a další podporovatelé odbojové skupiny Emila Musila, a to bezprostředně po zatčení.

O tom, jak soudní divadlo proběhlo, referoval v dobové zprávě vrchní strážmistr Josef Skoták z (Krajské správy Státní bezpečnosti v Brně), podle kterého: „Proces proběhl bez závad a u zúčastněných rodinných příslušníků bylo možno pozorovati, že s výsledkem a tresty plně souhlasí. Bylo též zjevné, že odsuzují řím. kat. kněze Fruvirta, který, jak bylo průběhem líčení několikrát vyzdvíženo, byl původcem celé trestné činnosti. Procesem bylo znovu poukázáno na jeden z bojů řím. kat. církve o získání výhodnějších pozic a návrat dřívějších kapitalistických poměrů.“¹⁹

Soudní rehabilitace se odsouzení dočkali až po změně politických poměrů, tedy po 17. listopadu 1989. Stalo se tak usneseními Krajského soudu v Brně z 6. února 1991, sp. zn. 2 Rt 32/91. Pádu komunistického režimu se nedožili Božena Koumalová-Pospíšilová, Václav Novotný a Alois Vašků.²⁰

VZPOMÍNKY

Pro každého badatele je vždy užitečné, když může poznatky z komunistických archivních materiálů doplnit svědectvím hlavních aktérů vzniklým ve svobodných podmínkách.

V roce 2012 byla na Univerzitě Palackého v Olomouci obhájena diplomová práce Michala Kupského s názvem *Komunistická perzekuce katolické církve na Brněnsku*, jejíž součástí je i rozbor aktivit odbojové skupiny Emila Musila. Kupskému se podařilo získat písemný kontakt na Musila, který žil tou dobou ve Švýcarsku. Ten mu v dopise zaslal

ném v dubnu 2011 mimo jiné napsal: „Vnislava Fruvirta z Brna-Bystrce nechám pěkně pozdravovat. Při výsleších mě chtěli násilím donutit, abych jim potvrdil vědomost Vnislava o přípravě atentátu na velitele Lidové milice v Mokré hajného Josefa Potrusila, což jsem přes nátlak neudělal. To by mu tehdy přineslo oprátku v tom horším případě, čili trest smrti. Já sám jsem v roce 1952 naši ilegální protistátní skupinu nejenom založil, ale také vydával příkazy ke všem akcím. [...] Čs. tajná státní policie StB chtěla to, co jsem dělal já, přišť na hlavy, na kterých jim záleželo, a tou byl hlavně páter Vnislav Fruvirt.“²¹

V roce 2018 poskytl Vnislav Fruvirt obsáhlý životopisný rozhovor pro portál Paměť národa, kde mimo jiné uvedl: „Emil, kluk ještě nezletilej, toho už jsem neučil, učil jsem jeho sestru potom ještě, tak on tam zakládal tu skupinu, montoval pár lidí, někteří byli aj tady z Líšně, 10 až 11 jich asi bylo. Letáčky, Smrt komunistu, v noci to lepili komunistům na dveře a tak dále. Tak to byl organizátor té skupiny. Jenomže u StB jsem byl označený já jako zakladatel té skupiny. Sazba za tuto jednoduchou velezradu byla 10 až 25 let, takže kdybych byl odsouzen jako velitel té skupiny, tak jsem možná dostal 20 let. Naštěstí strýc toho Emila byl advokát, doktor, působil v Jihlavě. Tak ten ho asi trochu naučil, jak má odpovídat. [...] Tak jsem byl potom označený jako duchovní vůdce skupiny, dostal jsem nižší sazbu. Při soudu mně můj obhájce šeptal, vedle mě seděl, neodvolávejte se, když se odvoláte, tak se odvolá prokurátor a dostanete ještě víc. Tak jsem se neodvolával. [...] Čekali jsme, že ten režim brzo skončí, ale ono to neskončilo.“²²

OSVĚDČENÍ O TŘETÍM ODBOJI

Zákon č. 262/2011 Sb., o účastnících odboje a odporu proti komunismu, určil Ministerstvu obrany ČR zásadní roli při vyřizování agendy tzv. třetího odboje. V rámci rezortu spadá tato problematika do působnosti Odboru pro válečné veterány a válečné hroby (OVVVH). Ministerstvo však nemůže zahájit správní řízení ze své vůle, musí k tomu mít příslušný podnět od oprávněného subjektu, fyzické nebo právnické osoby.

Pokud jde o osoby účastníci se odbojových aktivit ve skupině Emila Musila, obdržel OVVVH v minulosti žádost pouze k Aloisi Tomancovi, kterému bylo in memoriam ocenění dle citovaného zákona přiznáno. V letních měsících roku 2024 však bylo tomuto odboru zasláno několik dalších žádostí k osobám zapojeným do tohoto případu, v nejbližší budoucnosti se jim bude věnovat.

DANIEL BĚLOUŠEK (1972) vystudoval politologii a mezinárodní vztahy na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy v Praze. Pracoval v Ústavu pro studium

totalitních režimů, odkud přešel do Archivu bezpečnostních složek, kde zastával pozici vedoucího skupiny operativních svazků kontrarozvědky a vyšetřovacích spisů. Více než deset let působí v Odboru pro válečné veterány a válečné hroby Ministerstva obrany, kde se z historického hlediska věnuje vyhodnocování žádostí o uznání účastníka odboje a odporu proti komunismu dle zákona č. 262/2011 Sb. Své odborné texty publikuje v ČR i v zahraničí.

19 ABS, sb. V-BN, vyšetřovací spis a. č. V-919 BN, operativní materiál, zpráva z 27. 8. 1953.

20 Předmětný rehabilitační soudní spis, sp. zn. 2 Rt 32/91, se nachází v archivu Krajského soudu v Brně.

21 KUPSKÝ, Michal: *Komunistická perzekuce katolické církve na Brněnsku* (diplomová práce). Univerzita Palackého v Olomouci, Cyrilometodějská teologická fakulta, Katedra církevních dějin a dějin křesťanského umění, Olomouc 2012 – viz https://theses.cz/id/ntoob/Diplomova_prace_Michal_Kupsky.txt (citováno k 1. 10. 2024).

22 Paměť národa, monsignore Vnislav Fruvirt nar. 1923 – viz <https://www.pametnaroda.cz/cs/fruvirt-vnislav-1923>, začátek v čase 00.46.44 (citováno k 1. 10. 2024).